

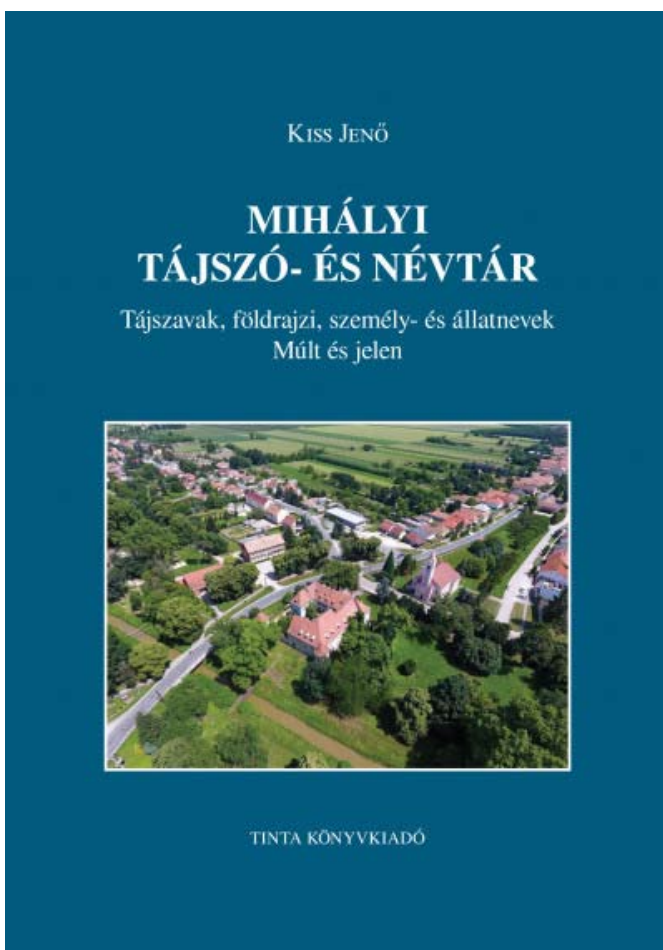
VÖRÖS OTTÓ

**KISS JENŐ: MIHÁLYI TÁJSZÓ- ÉS NÉVTÁR. TÁJSZAVAK, FÖLDRAJZI, SZEMÉLY- ÉS
ÁLLATNEVEK. MÚLT ÉS JELEN**

Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2022. 626 lap

Úgy vettem hírért Kiss Jenő új könyve megjelenésének, hogy új, bővített kiadásban látott napvilágot a Mihályi tájszótár. Kézbe véve derült ki számomra, hogy nem erről van szó. Ez már nem tájszótár, hanem a szeretett szülőföld megbecsült emlékeinek lexikona. A benne szereplő

adatok legrégebbi és legutolsó dokumentálása közötti időtartam 824 év. A szócikkekben megjelenik mindaz a kulturális (gazdasági és szellemi) érték, amelyet a mindenkori mihályi települési közösség létrehozott, nyelvileg megjelölt, gondozott, utódainak tovább örökített a maga

nyelvi eszközeivel, a rábaközi Mihályi nyelvjárásával. Egy tartalmas tudósélet munkája a világra már nyitott gyermekkortól mostanáig. Nem befejezett és nem véges, csak abbahagyott. Ahogy Kiss Jenő is vallja, mert a nyelvnek az a természete, hogy a világ változását a maga változtatásával mindenkor tükröznie kell. Ennek a szemléletnek is tulajdonítható, hogy az Új mihályi tájszótárba olyan szócikkeket is felvett, amelyeket a régebbi elvek szerint még kihagyott volna, mert nem igazán tájszavak, de a köznyelv számára már archaikusak, csak a hagyományos falusi életmód régebbi világához köthetők (halottsirató, keresztkoma, kertalja, lélekharang).

A könyv tartalmának elrendezésében a „tudós tanár” szemlélete látszik. Az olvasót tartalmilag és fogalmilag eligazító bevezető után tanítja az olvasót a tájszó, a tájszótár fogalmi leírásával, illetve a szócikkek olvasásának segítését szolgáló útmutatójával, beleértve a mihályi nyelvjárás azon jelenségeinek leírását, amelyek a szótári adatok értelmezéséhez szükségesek.

A könyv harmadik egysége az Új mihályi tájszótár, amelyben a szócikkek betűrendes sora után azok elemző értékelésével foglalkozik, adatai sajátos tartalmi többletének jelenségeivel, amelyek a nemzeti nyelv (köznyelv?) egészéhez viszonyítva vehetők számba, pl. a mihályi tájszavak tagolódása: névbeli, fogalmi tájszavak, köznyelvi megfelelőjüktől valamilyen szinten eltérő, társadalmi rétegződésük szerinti, a Ma-

gyar értelmező kéziszótárban szereplő mihályi szavak stb.

A könyv negyedik fejezete a Tulajdonnevek. Ez azért is figyelemre méltó, mert újszerű, önállóan nem szoktak szerepelni tájszótárakban. Ez tartalmazza a földrajzi neveket, a személyneveket, benne a névcsőfólokat, a családneveket és az állatneveket.

A kötet tartalmi részét pontos forrásjegyzék és nagyon gazdag irodalomjegyzék zárja.

A könyvet bizonytalán érdeklődéssel veszik kézbe Mihályi mai lakosai és elszármazottai, akiknek a rájuk hagyott kulturális kincsét gyűjtötte egybe Kiss Jenő professzor úr, de az egyetemi hallgatók tankönyvként is forgathatják, akár nyelvjárástani, akár névtani szemináriumot választanak, és haszonnal kereshetnek fontos adatokat a tudomány képviselői, a történészek, néprajzosok, helytörténészek.

És végül ne felejtsük el, hogy Kiss Jenő a Tinta Könyvkiadó segítségével 80. születésnapja táján ajándékozott meg bennünket. Tisztelettel és szeretettel gratulálunk.

Vörös Ottó

nyelvész, ny. főiskolai tanár
Berzsenyi Dániel Főiskola,
Nyugat-magyarországi Egyetem,
ELTE Savaria Egyetemi Központ,
Szombathely
E-mail: voros.otto@gmail.com